

Oud Gouda

In deze serie brengen we samen met de Historische Vereniging Die Goude een stukje van de geschiedenis van Gouda in beeld.

Historische Vereniging

Die Goude

www.diegoude.nl

De Bogen, een vergeten stukje Gouda

De Museumhaven met feestelijk verlichte schepen tijdens de donkere decemberavonden (Foto: Nico J. Boerboom)

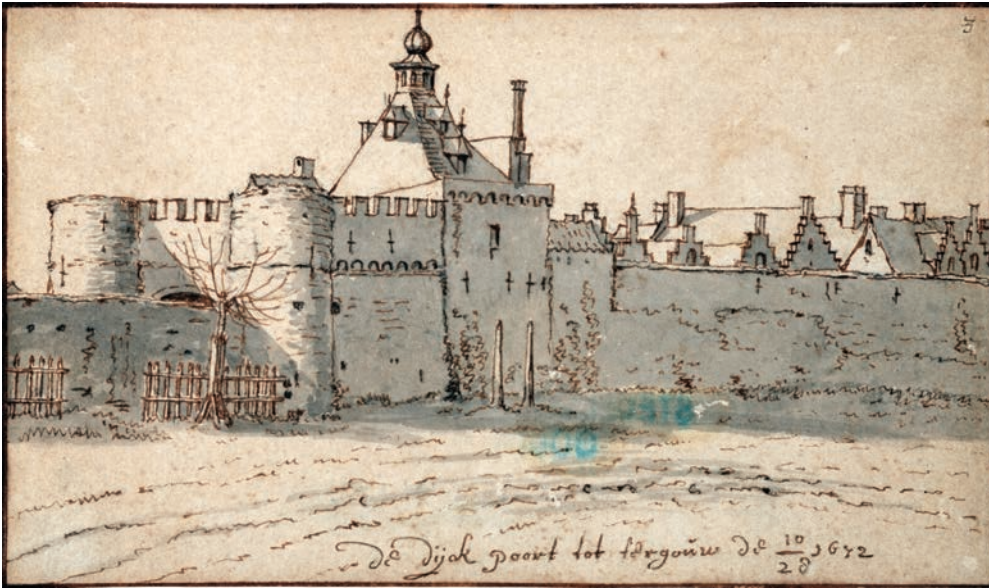
Sinds 1990 kunnen we in Gouda genieten van de schitterende oude bewoonde boten die goed onderhouden in de Museumhaven nabij de Mallegatsluis liggen. De Museumhaven, het nabijgelegen Schipperswachtlokaal en het werfterrein met werfhuis geven dit gebied een industriële uitstraling. Dat is echter niet altijd zo geweest. Voordat de eerste schepen de Museumhaven binnenvoeren, had de gemeente Gouda andere plannen met dit gebied.

Rond 1373 wordt op de kop van de Veerstal de Rotterdamse poort gebouwd als onderdeel van de stadsverdediging. De Veerstal is de bovenzijde van de dijk waarvan het hoogteverschil goed te zien is als je vanuit de Raam via de Bogen naar de IJssel loopt. In vroeger tijden toen de stadsmuur Gouda nog beschermde tegen aanvallen van buiten stond deze ongeveer op de huidige weg. De muur bestond uit gemetselde bogen, vandaar de naam Bogen. Na de sloop van de muur bleef de vrijgekomen ruimte niet heel lang leeg. Een deel van het daar gelegen water kon nu worden gedempt waardoor meer ruimte voor bedrijvigheid gerealiseerd kon worden. Er was zelfs ruimte om langs het water woningen te bouwen. Op de plek waar eerst de stadsmuur stond, werd rond 1890 een rij van zeven huizen aan het water en twee panden aan de Veerstal gebouwd. Vooral de twee panden op de hoek waren dominant. Rond 1899 was hier een café gevestigd. Dit was een prachtig Schippers-

café met biljart en tegen de achterwand een pianola. Al na enkele jaren begonnen de panden te verzakken, vermoedelijk door de slechte bodem. Niet vreemd, want ook de oude stadsmuren verzakten regelmatig.

Detail uit de stadskaart van Blaeu uit 1649. Zichtbaar is de Rotterdamse Poort als onderdeel van de stadsmuur.

De Rotterdamse- of Dijkspoort gezien vanaf de buitenzijde van de stad. (Foto: Museum Gouda)

De Bogen was in 1950 nog een gezellige woon- en werkomgeving. (Foto: SAMH)

De Bogen in het heden met de nieuwbouw en de Museumhaven (Foto: Nico J. Boerboom)

De woningen hebben ongeveer 80 jaar op deze plek gestaan. Rond 1950 toen het autoverkeer begon toe te nemen en de vrachtauto de taak van het vrachtschip overnam, ontstonden plannen om de Raam te dempen en een brede doorgaande weg naar de Veerstal te maken. Om dit te kunnen realiseren besloot de gemeente in 1959 dat het huizenblok langs het water aan de Bogen afgebroken moest worden. Tussen 1962 en 1969 werden de woningen op de hoek van de Raam en de Vest en de eerste woningen aan de Bogen afgebroken in het kader van de zogenaamde krotopruijning. Vanuit het Rijk werd voor elk afgebroken krot een premie van 750 gulden uitgekeerd. Enkele pandeigenaren misbruikten deze regeling voor eigen gewin. De actiegroep De Kritische Siropwafel voerde in 1975 tevergeefs actie tegen de sloop van het café Nieuwe Schippershuis aan de Veerstal. Helaas werd 1976 het café wegens bouwvalligheid afgebroken en kreeg Gouda de open ruimte met Museumhaven en parkeerplaats zoals we die nu kennen. Wie nu langs de Museumhaven loopt, kan genieten van de historische schepen. Daarbij had de stadsmuur niet misstaan.

Tekst Erik Kooistra

De stadsmuur bestond deels uit gemetselde bogen. Deze foto, genomen in Deventer, laat daar een voorbeeld van zien. (Foto: Nico J. Boerboom)

Het ooit zo imposante Schipperscafé in 1970. (Foto: Collectie F.J. de Vries)